

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDESI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok, gazdasági egyleti tagok- és közs. elöljáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BETEGH PÁL** könyvkereskedése, könyvnyomató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz.

Az Udvarhelyvármegyei Gazd. Egyesület elnökségétől.

27—904. szám.

Felhívás!

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egye-
sület egy, az egész vármegyére kiterjedő hatás-
körrel bíró „Központi fogyasztási és értékesítő
szövetkezet” alapítását határozván el, felkértenek
a szövetkezeti eszme pártolói, hogy üzletrészek
jegyzésére az egyesület titkárságánál jelentkezni
szíveskedjenek.

Egy üzletrész nagysága 25 K, mely az
alakuló közgyűlés által meghatározandó részle-
tekben lesz befizetendő.

Székelyudvarhelyt, 1904 január hó 15.

Az elnökség.

A szövetkezetekről.

Szokássá vált nálunk Magyarországon,
a közélet minden problémájából politikai
kérdést faragni; és szokássá vált, hogy boldog-
boldogtalan kiáll a fórumra elmondani
a maga nagybecsű véleményét azon a cí-
men, hogy a politikai kérdésekhez minden
embernek joga van hozzá szólani.

Igy történik aztán, hogy kizárólagos
közgazdasági kérdéseket, mint politikai prob-
lemákat tárgyalnak azok a vasárnapi poli-
tikusok, akiknek sem elég alapos tudásuk,
sem elég egyéni sulyuk nincs arra, hogy
véleményük jobbra vagy balra döntse el az
igazság mérlegét. Ezen az uton nőtte ki

magát a vámterület elsőrangú közjogi kér-
désé, holott a nemzet vagyonosodásának
kérdése elsősorban nemzetgazdasági és csak
másodsorban politikai probléma. És ezen
az uton indult meg a szövetkezetek meg-
oldásának vitája is, hogy lefelé sülyedjen
egy olyan lejtőn, a melynek alján végül is
csak elposványosodik.

Mély sajnálattal olvastam néhány vé-
leményt, mert azt a meggyőződést merítet-
tem belőle, hogy sem a politikai, sem oda
nem tartozó egyéb társadalmi vonatkozású
szenvedélyeket nem vagyunk képesek levet-
közni, mikor a legtárgyilagosabb vitának le-
helősege áll előttünk. Mert engedelmet
kérek, óriási tévedés a szabadelvűség elasz-
tikus fogalma szempontjából bírálni egy
közgazdasági kérdést, mikor ott a kétszer-
kettő négy, megdönthetetlen szabályai lehet-
nek csak az irányadók; miként óriási téve-
dés egy közgazdasági kérdés erkölcsi alap-
jául az: „üssük a zsidót” jól ismert jel-
szavát tekinteni.

Már pedig az elhangzott felszólalások
egynémelyike élénken magán viseli ezeknek
az indokolatlan szempontoknak bélyegét.

De had nézzünk egy kissé a dolog
szemébe.

A szabadelvűség s a szabad kereske-
delem ebből kifolyó elve, szerény nézetem
szerint legkevésbé sincsen vonatkozásban
a szövetkezetekkel. Mert nem az a fő, hogy
mit enged vagy tilt a szabadelvűség, hanem
az, hogy mit enged vagy tilt annak a fo-
gyasztó közönségnek anyagi érdeke, mely-
nek szférájában egy ilyen mélyreható intéz-
ményt létesíteni akarunk, akár szabadelvű

az az intézmény, akár nem. Az sem lehet
kérdés tárgya, hogy sérti-e a szabad keres-
kedelem elvét a szövetkezeti eszme való-
sítása. Mert először épen a szabad keres-
kedelem nem ismer korlátokat a hivatott
és laikus kereskedő között, másodsor pe-
dig, mert nem a hivatott kereskedők mono-
poliumának védelmét, hanem csupán a
jogos érdek védelmét kell szem előtt tartan-
unk s mert harmadszor a szabad keres-
kedelem a verseny teljes kifejtésének elvén
épül fel, abból a szempontból indulva ki,
hogy erős kereskedelem csakis szabad és
egészséges verseny alapján fejlődhetik, tehát
korlátokat állítani annyit tesz, mint egy
gyengének bevallott intézményt, oktalan
gyámkodással verszegénynyé és fejlődésre
képtelenné tenni.

Leghatározottabban tiltakoznunk kell
tehát minden olyan fejtegetés ellen, mely
a szövetkezetekben jogosulatlan versenytár-
sát sejtve, a kereskedők monopolizált hely-
zetét veszi védelembe a szabadelvűség
szempontjából s reakciót gyanít egy olyan
intézményben, mely végtére is csak máso-
lata a ma fennálló kereskedelmi alakza-
toknak.

Egész más mérlegelés alá esik aztán
azon szempont, hogy van-e elég életerő
abban a tervezetben, melyet a szövetkeze-
tek felállítására végett elkészítettek. Nézetem
szerint indokolatlan félelem előre megjósolni a
bukását és prosperáló képtelenségét annak,
amit még tervezetében és részleteiben nem
ismerünk, különösen ha látjuk, hogy nem
mi vagyunk azok, akik legelőször teszünk
vele kísérletet és pedig sikerrel. Azért a

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRGÁJA.

Farkaskaland.

A „Székely-Udvarhely” eredeti tárcája.

A 70-es években nem volt módosabb szé-
kely ember S. András uramnál; pénze, földje,
marhája annyi volt, hogy szerét-számát is alig
tudta. Nem is csoda, ha annyira meglepedett,
mert — tudott spekulálni. Mikor eljött a nyár és
a nap sarló alá érte az áldott buzavetést, S.
átrándult egy délután adósaihoz s rendrevéve
őket, szelid hangon csak ennyit kérdezett:

— Jól esett-e, mikor a télen 1—2 forintot
adtam?

— Jól biz a gazduram
— Nohát, ha jól esett, nekem is jól fog
esni, ha holnap eljöttök aratni!

— Elmegyünk gazduram . . .
El is mentek mind. S alig győzte őket el-
látni. Volt olyan családfő, hogy a gyermekeket is
számítva, tizedmagával állott ki. Nem csuda hát,
ha S. uramnak a 700—800 kalangya gabonája 4—
5 nap alatt levolt aratva. Mikor aztán fizetésre
került a sor, kérdezte Nyikulajtól:

— Hány frtot adtam?
— Kettőt gazduram.
— Ugy van! Te most nem kapsz semmit,
mert a télen kikaptad, elköltötted, elmehetsz!
A tiltakozás mit sem használt.

— Hát azt hiszed loptam a pénzt, vagy azt
gondolod, pénzesználó vagyok? Dejszen! el-
mehetsz!

S. ilyenkor olyan hangon beszélt, úgy fenye-
getődött, hogy aki hallotta és látta, igyekezett
tovább állni.

— Hát ti mennyit kértetek Pintyi Gyurka és
Vaczak Miska? — kérde két erős oláhtól

— Mi ketten 4 frtot kértünk.

S. beletekint a jegyzetbe s odakiált:

— Igaz! Lássuk csak, mit kaptok? Dolgoz-
tatok családostokkal 10-en, miután a 10 közül szá-
mottevő munkás csak ti voltatok, nem kaptok tö-
lem semmit, ha úgy tetszik, osszátok el!

— De gazduram! az én fiam vizet hordott

— mondja az egyik.

— De gazduram! az én egyik fiam kévét
gyűjtött, a más pedig buza-fejet szedegetett —
mondja a másik.

— Ha vizet hordott, nektek hordta, ha
egyik-másik kévét gyűjtött, buza-fejet szedegetett,
jól tette.

— De édes gazduram! . . .

— Elég!!

— Az oláhok eltávoztak. Így tett S. majd
minden adósával. Ő csak télen volt jó ember.

S. jó vadász is volt; ha eljöttek a téli na-
pok — puskát véve magához el-elrándult farkas-
vadászni s oly szerencséje volt, hogy majdnem
minden télen 4—5 farkast terített a földre. Min-
dig egyedül ment s csak holdvilágos éjen.

Volt a Suhogó nevű erdőben egy törpe, te-
rebélyes és könnyen megmászható fa, melynek
sűrű ágairól tavasz előtt sohasem hullottak le a
sárgapiros levelek, ez a fa volt az ő leshelye. Ha
odaérkezett s elhelyezkedett, a farkasok hangját
utánozva ordított egyet-kettőt, mire innen-onnan
feleletet is kapott; fél óra mulva ismételte az ordi-
tást, melyre már közlőrl hangzott a válasz.
Mikor aztán a várt vendég megjelent s jó állást
vett, rálőtt s az állat elesett. Ekkor a fáról les-
zállva, egy néhány csapást mért még az állat
fejére s aztán szánnal, vagy szekérral haza-
szállította.

Volt a S. falujában egy Mityi nevű kalános
cigány, ki Pintyinek és Vaczaknak bizalmas ba-
rátja volt. Az oláhok megbízásából Mityinek éber
figyelemmel kellett kísérnie S. minden mozdula-
tát s hogy ezt annál inkább tehessen, elment
hozzá, hogy kérjen valami munkát.

— Jó! — mondá S. — van a kertben egy
nagy fűzfa, vágd le, hord be ide hozzám, csinálj
belőle tekenőket, szórólápatokat, fakanalakat.

Az alku megtörténvén, Mityi cigány a fát
levágta, felhasogatta s behordta az eresz alá. Mi-
kor készen volt, kérde S.-től:

— Hát gazduram nem fél éjjel vadászni?

— Mitől félnék? Felülök egy burkos fára s
onnan lesem a farkasokat.

— Azt lesheti, míg a világ nem mennek
azok oda.

— Dehogyan nem! Odacsalom.

dolognak arra a részére nem is reflektáltak, mert be akarom várni az előkészítő tervezetét. Csupán elvi szempontból kívántam hozzá szólni, nehogy a jelszavakon való lovagolás diszcreditáljon egy olyan eszmét, melynek a jelszavakhoz semmi köze nincs.

Sem a szabadelvűség, sem az antiszemita velleitások, sem a kereskedők egyéni önző érdeke a kérdés megítélésénél figyelembe nem vehetők. Mert a nép, a fogyasztó közönség érdeke fölülte áll minden egyéb érdeknek s ezeknek az érdekeknek megítélésére nem hangzatos frázisokra, nem szenvedélyekre és tudatlanságból fakadó eszmezarokra van szükség, hanem higgadt és tárgyilagos számításra. Ez fogja eldönteni és sikerre vezetni az igazságot. Az igazság pedig az, hogy a nép érdeke szentebb az egyéni és társadalmi osztályok minden érdekénél, mert az a nemzet érdeke.

T. Y.

A boldogság utja.

(1-ső folyt.)

A vagyonszerzés másik, nem kevésbé fontos eszköze a takarékoság, mely a munkásság útján szerzett javak megőrzését biztosítja.

A takarékoság nem természeti ösztön vagy hajlam, hanem csak az élet iskolájában szerethető tapasztalati szabály. Főalapja az önmegtartózkodás, a jelen gyönyöreiről való önkényes lemondás, később elérhető jobb reményében, test indulatai értelmes fékezése, előrelátás és gondoskodás, mely nemcsak a rövid mai napról, de a holnapról is gondoskodik. A vesztegetési hajlam sokkal inkább természetünkben gyökerezik, mint a takarékoság, vagy a tulajdonszerzési vágy. A vad törzsek gyermekei a legnagyobb mértékben tékozlók, mert ezeknek sem előrelátásuk, sem holnapjuk nincs. Az emberek csak akkor kezdtek takarékoskodni, mikor a műveltség bizonyos fokára emelkedve, a jövőről való gondoskodás szükséges voltát belátták.

A mai társadalomnak egyik veszélyes körjele nem annyira a pénzihiány, mint inkább a pénzvesztegetés, a pazarlás. Jóval könnyebb a pénzt megszerezni, mint annak meggazdálkodását megtanulni. Jólétünket nem a kereset mennyisége, sokkal inkább gazdálkodási eljárásunk alkotja, pedig nincs ember, aki jövedelméből valamit félre ne tehetne. Fő dolog a kezdeményezés, mennél inkább megszokjuk, annál könnyebbé válik s annál hamarabb s gazdagabban jutalmazza meg az érette hozott áldozatot.

A takarékoság szokását főleg az a vágy ébreszti bennünk, hogy amennyire lehet, saját s hozzánk tartozóinak társadalmi helyzetén ja-

vitsunk. Rendkívüli önző ember az, ki jövedelmét önmagára, vagy családjára hétről-hétre elkölti, nem takarít meg semmit, holott a legszegényebbeknek is elodáztatlan kötelessége bármily csekély mértékben is családja s maga számára valamit megtakarítani, mert egész váratlanul köszönhet be háza küszöbén a betegség vagy halál. Aránylag kevés ember lehet gazdaggá, de csaknem mindnyájunknak módunkban áll munka és takarékoság által annyit szerezni, mennyivel szükségleteinket kellően fedezhetjük, sőt csaknem mindenki szerezhet annyi vagyont, amennyi akkorára a szegénység s inség ellen megoltalmazhatja. Voltaképpen az ifjúkor van hivatva a takarékoság erényének gyakorlására, mert az ifju előtt hosszú és bizonytalan jövő áll, sajnos azonban, hogy a tapasztalat azt bizonyítja, hogy az ifjuság nem ismeri a takarékoság erényét, az ifju most úgy költ, vagy talán még bőkezűbben, mint pályája végéhez közelgő apja. Ott szeretné kezdeni az életet, hol apja elhagyta. Többet költ el, mint az apja az ő korában s így aztán kevés idő múlva nyakig uszik az adósságban. Hogy kiemelkedhessen a hinárból s telhetetlen vágyait kielégíthesse, nem válogatva meg az eszközöket, tilos utakon, módokon igyekszik pénzhez jutni. Gyorsan akar pénzt szerezni, vállalkozik, nyereszedik nyakra-főre s elbukik.

A takarékoság gyakorlati erény, mely tettekből, nemes példákól sajátítható el s legtöbb szabálya, hogy mindig kevesebbet költünk, mint a mennyi jövedelmünk van. Ha valaki javítani óhajt helyzetén, mondja Jelkiv Vilmos, ki maga is egyszerű munkából emelkedett előkelő állásra, — keressen minél többet, költsön minél kevesebbet s amit elkölt, úgy költse el, hogy ezáltal mind magának, mind családjának valódi örömet szerezhesen. Erre nézve első lépés az a legelső megtakarított összeg, amit a munkás félrerak keresetéből, s épen mivel az első, azért a legfontosabb lépés az önuralom, a valódi függetlenség felé. S a függetlenségre ép úgy szert tehet egy szegény és munkás ember, mint bárki, s ez reá nézve is ép oly nagy és megbecsülhetetlen áldás leend. Ez eljárásához tartsa magát mindenki: tiszta jövedelmét sohase haladja felül a kiadása; de úgy, hogy mindamelllett is igényeiről kellően gondoskodva, a megtakarított fölösleg egyedül csak azon célokra fordíttassék, melyeknek fontosságát, kívánatos voltát a kötelesség vagy lelkiismeret világosan kijelöli. Hogy ezt létesíthessük, fáradságos küzdelemre, szigorú takarékoságra, egy kevés előrelátásra s nélkülözésre kell magunkat szoktatni. De bármit óhajtsunk is, ez uton nyerhetjük el. Az önuralom megszerzése pedig, minek ez uton birtokába jutunk, végtelenül többet ér mindannál, amibe megszerzésre kerül.

Ujkori társadalmunknak egy nagy büne az urhatnáság, mely manapság nemcsak a vagyonos osztályban, de a közép és munkásosztályban is egyformán el van terjedve. Mindenki többnek akar látszani, mint amennyi, tovább akar nyútozkodni, mint ameddig takarója ér, mert azt

hiszi, hogy csak úgy tarthatja fenn tekintélyét, ha port hint a világ szemébe s nem veszi észre, hogy ez legelőször is őt magát vakítja meg. Vakon hódol, rabjává lesz a társadalmi szokásoknak, a divatnak anélkül, hogy meggondolná, vajjon ezek az ő életviszonyaihoz alkalmazhatók-e? A látogat megmentése végett a legszegényebbek esz-közöktől sem riad vissza, fényes nappal, nyílt szemmel s mégis vakon rohan a nyomorba, kockára teszi nemcsak a maga és családja jólétét, de becsületét, jó hírnevét s így az oly nagyon keresett tekintélyt is. Aki már egyszer meghódolt a társadalmi előítéletek előtt, nem igen tud megszabadulni azok nyűgétől, békesség, becsület, igazság és erény, sőt néha az élet is odavész érettük. A hű ember inkább öngyilkosságra szánja el magát, mintsem, hogy lemondjon képzelte tekintélyének osztálya előítéletei szerint való divatos kereséséről. Sőt a rangkorság a halál után is kísért. A divat még a halottak fölött is uralkodik. A pompás temetkezés elmaradhatatlan kellék, még ha a szegény özvegyek és árvák szájából veszi is ki a falatot, de így kívánja a divat, mintha a pompás temetkezési és gyászruhák alkotnák a valódi gyászt s nem a szívnek kellene gyászolni.

Ugy látszik, nem fog egyhamar beteljesülni Jósika Miklósnak még 1835-ben hangoztatott ezen jövendölése: „Eljön bizonyosan az idő, mely fölvilágosít bennünket az iránt, hogy egyszerű, csinos, de nem költséges öltözetben, alkotásunkhoz alkalmazott élelem, de nem csemegék mellett — lehetünk urak a szó nemes értelmében, ha gondolkozásunk és cselekvésünk módja uri“.

Amily nagy hiba a vesztegetés, pazarlás, ép annyi bajnak lehet forrása a gazdagodás utáni telhetetlen vágy, a fősvénység. A gazdagság hatalmát a világ rendesen értékén felül becsüli, pedig a pénz is egy eszköz életszükségeit biztosítására s így a pénzszerzés nem lehet élet-cél. A pénzhajhászat, ahelyett, hogy nemesitené, lealacsonyít, a fősvény pénzszerzésre fordított fáradozása közben szem elől téveszt minden nemesebb kötelezettséget, melylyel a világnak, ember-társainak s önmagának tartoznék.

A gazdagság és boldogság koránt sincsenek egymással elválaszthatatlan kapcsolatban, sőt igen sok esetben a boldogság amattól teljesen eltérő uton jár. A legtöbb ember életének boldog korszakát azon időpontra tehetjük, midőn szegénységgel küzdve, diadalt aratott s az először élvezett jólét napjaiban kezdte érezni az önmegtartózkodás, a takarékoság jutalmazó tudatát. A gazdag és szegény osztályrésze közt nincs oly nagy különbség, mint azt gondoljuk. A gazdag ember felette nagy árt fizet látszólagos előjogaiért, minél több vagyona van valakinek, annál több a gondja, baja. A gazdag ember csömörlésig ehetik, ihatik, de megkapja a köszvényét, mely leginkább a gazdagok betegsége. Így mutatja ki az anyatermészet a maga részrehajlatlanságát, mert míg egyiknek egyben-másban kedvez, e különös kedvezmény mellé bűnhődést is esatol.

Sokan görbe szemmel nézik a vagyonosokat,

— Odacsalsa? Mivel?

— Egyet-kettőt ordítok s úgy jönnek oda, mint a parancsolat.

— Gazduram! Vadászni elmennék én is.

— Én holnap este Suhogóba megyek, de te csak maradj itthon, gyáva embert nem viszek magammal.

Mityi mindent kipuhatolva, azzal távozott el, hogy holnap a munkához fog. Mikor hazaérkezett a nap már hanyatlófényben volt, de azért botot véve a kezébe, oly gyorsan, amint csak lehetett átrándult Pintyi és Vaczak barátaihoz, hogy a hallottakat velök közölje. S. pedig jól felöltözve, kezébe vette egycsövű fegyverét s elment.

S. uram mihelyt elért a Suhogóba s elhelyezte magát a fán, elordította magát, hangja alig terjedt szét a rengetegben, nyugat felől egy hatalmas ordítás lön a válasz; félóra múlva ismét ordított egyet, a válasz ismét megjött, de akkor is majd oly távolról, mint előbb. S. szünetet tartott. Félóra múlva belekezdett az ordításba, melyre csakugyan a felelet közelebről hallatszott, de mégis elég messze arra, hogy S. előtt gyanusnak tűnjék fel. Máskor ugyanis a farkasok első ordítása és a megjelenés között nem telt el több idő egy, legfőlegb egy és fél óránál. Most azonban az ordítás távolságából ítélve, lehetett várni még egy órát.

Várt is, de sokkal nyugtalanabb volt, mint máskor, folyton azzal foglalkozott, hogy mit csináljon, haza menjen-e, vagy maradjon? Sokszor volt neki a farkasokkal kalandja, de ilyen rosszul sohasem érezte magát. Fejében a gondolatok úgy

hemzsegték, mint a megbolygatott hangyaboly munkásnépe. Eszébe jutott, hogy a szomszéd faluban két oláh éppen úgy szokott farkasokra vadászni, mint ő s hátha a most ordítóok közül az egyik éppen Pintyi Gyurka, a másik meg Vaczak Miska? Sok tépelődés után végre elhatározta, hogy haza megy s éppen le akart a fáról szállani, midőn csörtetést és oly hatalmas ordítást hall, minőt azelőtt soha. Megborzadt, megremegett egész testében, mert most tisztán megismerte, hogy emberi hang. Jobbnak látta hát csendesen maradni. Igen ám, de nem tudott, nem lehetett; szívének sohasem volt oly szűk a hely, mint most, az oldalbordák között. A félelemtől minden hajszála égnek állott, mikor két embert látott a fa felé közeledni.

Ezek ök! Egycsövű fegyverét maga mellé helyezte, balkezevel a sapkát tartotta, jobb kezét a szívére szorította, hogy ne nyugtalanodjék olyan szerfelett s elgondolva, hogy két fegyveres emberrel hasztalan áll szembe, összehuzta magát és felsóhajtott:

— Istenem! Istenem! beh jó volna most tul lenni az utolsó ítéleten!

Az oláhok a fához érkeztek.

— Itt vagy-e?

Semmi nesz.

— Lehet, hogy elmenekült — mondja Vaczak.

— Lőjünk fel a fára — tóditja Pintyi.

Ekkor mindkét oláh felhuzta fegyvere ravaszát s előbb Pintyi lőtt. Feje fölött repültek el a

golyók. Most Vaczak emelte vállhoz a fegyvert, irányzott és lőtt.

Ugy érezte magát ebben a pillanatban, mint a halálra ítélt a siralomházban. Szeme előtt lebegett az a sok bűn, melyet elkövetett s lelkében úgy érezte, hogy ez az undok bosszu nem oly nagy bűn, mint amit ő velük elkövetett. És épen ezért gyáva volt. A bűnösök gyávasága vett erőt rajta, kik tehetetlenül remegnek össze a kivégzés pillanatában.

— Csitt! úgy tetszik, valami mozog a fán!

— Lőjünk fel.

— Nem, elég volt, — válaszolt az előbbi hang. — Nincs itt senki s ezzel megfordultak és lassan tapogatózva a sötétségben, eltávoztak.

Alakjuk rövid idő alatt eltűnt az erdő feketeségében s hangjukat elnyelte a ködös, párázatos levegő.

S. kinosan szállott le a fáról. Valami meleget érzett a mellén végig futni. Vér volt hátát a fa törzséhez támasztva, félelemmel tekintett körül. Aztán gyengének érezte magát és leült. Erre a mozdulatra éles fájdalmat érzett. Meglőtték. Folyt a vére. Kiáltani nem mert és nem tudott. Csak hörgött a fagyos avaron és ajkai érthetetlen szavakat rébegtek.

— Nos! . . . Pintyi . . . megadom a béred . . . megadom . . . Pintyi nem vagyok rajsz ember . . . ne bánts . . . Még mozogtak ajkai Még beszélt valamit. Mit? Ki tudná megmondani? Vonaglott egyet és lelke elköltözött. Hová? Ki tudja! . . .

Jó ember lett belőle . . . József János.

de nem veszik számba a vagyonszerzéssel együtt járó küzdelmeket, fáradságokat. Egy vagyonszá lett tábornokot egyszer valami régi, vidéki barátja keresett fel a fővárosban. A terméken, butorokon előzőlő fény és pompa ámulatba ejtette a jó falusit, mit a tábornok észrevevén, nyers őszinteséggel így szólt: „Barátom, mindazt, amit itt látsz, egy feltétel alatt birtokodba bocsátom”. „Halljuk, mondá kíváncsian”. „Állj ki, folytatá a tábornok, 20 lépésnyi távolra s engedd, hogy százszor löjjelek reád”. „De már ily föltétel mellett Rotschild kincse sem kellene”. „No lásd, mondá a tábornok, én nem husz, de 10 lépésnyiről, nem száz, de ezer meg ezer puskagolyóval állottam szemközt, míg magamnak ezt a kényelmet s vagyont szerezhettem”. (Vége köv.)

Szabó Árpád.

A vármegyei pénztárak visszaállítása. Somogy vármegye mozgalmat indított a vármegyei pénztárak visszaállítása érdekében. Bács-Bodrogmege is ezt kéri a képviselőháztól s feliratának partolásra felhívta a társultörvényhatóságokat, amelyek most kapták meg az átiratot s legközelebbi közgyűléseiken foglalkoznak a kérdéssel.

A közigazgatási bizottság ülése.

A vármegye közigazgatási bizottsága f. hó 13-án tartotta meg rendes havi ülését H o l l a k y Arthur főispán elnöke alatt. A gyűlésen szinte valamennyi tag jelen volt, mert ez alkalommal alakult újra a bizottság és voltak az év elején szokásos választások, ami a tagok nagyobb érdeklődését idézte föl.

Mindenek előtt a köz. bizottság mult évi működéséről szerkesztett kimutatás terjesztett elő, melyet tudomásul vettek. Azután megejtették az 1904. év végéig tartó megbizatással az egyes albizottságok és küldöttségek választását. Új tagok lettek:

A fegyelmi választmányban: Jung Cs. Lajos, Lánckzy Sándor, Diószeghy Sámuel, Sziklay P. Gyula rendes tagok, dr Mezei Ödön, Molnár Lajos póttagok.

Az erdészeti bizottságban: Hollaky Arthur elnök, Jung Cs. Lajos alelnök, Ugron János, kültag: Fás Gyula.

A II-od foku erdei kihágási bizottságban: Soó Gáspár, Lánckzy Sándor, dr Mezei Ödön, Sándor Mózes rendes tagok, Jung Cs. Lajos, Menyhart András, Szabó Gergely, Ugron János póttagok.

A gyámügyi felelvteli küldöttségben: dr Nagy Samu, Lánckzy Sándor rendes tagok, dr Mezei Ödön póttag. Főispán maga részéről kinevezte: Jung Cs. Lajost, Sándor Mózes rendes tagnak, Soó Gáspárt póttagnak.

A fogházvizsgáló küldöttségbe a főispán kinevezte Diószeghy Sámue't, Soó Gáspárt, Menyhart Andrást, Sándor Mózeset.

A pótdó felszólamlási bizottságban: Diószeghy Sámuel, Lánckzy Sándor, dr Mezei Ödön, Sándor Mózes.

A fogházakból feltételeken szabadon bocsátandók feletti javaslatra hivatott bizottságban: Soó Gáspár, dr Nagy Samu.

A munkaadók és munkások közötti vitás kérdések elbírálására hivatott II-od foku albizottságban: Szabó Gergely, Jung Cs. Lajos, Menyhart András, dr Mezei Ödön rendes tagok, Lánckzy Sándor, Soó Gáspár, Ugron Zoltán és Ugron János póttagok.

A választás után dr D a m o k o s alispán beterjesztette a havi jelentést, mely szerint a vármegye iktató hivatalára mult évi december hóban 855 drb érkezett és 698 drb intéztetett el. Megemlékezett a vármegyei tisztviselők sorában beállott egyes változásokról, mely után a jelentés tudomásul vétetett.

A vármegyei árvászéki jelentés és az ügymenet kimutatás tudomásul vétetett. Dr L e n g y e l József vármegyei tiszti főorvos jelentése a vármegye közegészségügyi állapotáról tudomásul vétetett. A jelentés szerint a közegészségügyi állapot kielégítő, a vármegye területén előfordult egyes ragályos betegségek nem voltak járványos jellegűek. H.-Oklandon egy fiók-gyógytár felállítása Z s e t t k e y Jánosnak engedélyeztetett.

Érdekes volt a tanfelügyelő havi jelentése. Ez a jelentés szomorú bizonyítéka annak, hogy a tisztviselői létszám nem mindig kielégítő. Így pl a tanfelügyelő felpanaszolja, hogy a tollnok be-

legsége és szabadságolása miatt iskolalátogatást nem eszközölhetett, de további 3 hónapig sem fog ráérni, hogy iskolákat látogasson, mert erre egy-maga, az ügymenet akadályozása nélkül nem lenne képes. Hisszük, hogy az illetékes körök gondoskodni fognak a helyettesítésről, mert az iskolák szabályszerű látogatása ilyen indokból el nem maradhat. A pénzügyigazgató jelentéséből csupán azt tartjuk érdemesnek kiemelni, hogy mult dec. hóban egyenes adókban 56,749 K fizettetett be, míg 1903 év december havában 11407 K folyt be az állami kasszába. Ilyen nagymérvű apadás mutatkozik, a hadmentességi díj befizetéseknel, míg ezzel szemben a bélyeg, fogyasztási és italadó, dohány tételek tetemes emelkedést mutatnak. D i e m á r Károly kir. ügyész jelentése a fogházak állapotáról tudomásul vétetett. Z o n d a József tvh. állatorvos jelentése szerint az állategészségügy kielégítő. Csak néhány községben rendeltetett el a zárlat, szörványos jellegű betegségek folytán. Kiemelkedőbb az erkei takonykór esete, ahol 23 drb ló bunkóztatott le, 3 drb pedig elhullott. D a n i e l Lajos közigazgatási előadó jelentése után folyó ügyeket tárgyalt a bizottság, melyek fölött vitát senki sem provokált. Az ülés déli 12 órakor ért véget.

Egyházi élet

Építsünk Székelyudvarhelyen templomot! A közművelődés oltárán Isten dicsőségére áldoz, ki a Székelyudvarhelyen építendő unitárius templom költségeihez hozzájárul. Az egyházközség előjárósága a következő kegyes adományokat vette és hálás köszönettel nyugtázza: Br. Petrichevich-Horváth Kálmán főgondnok ur 1904. évi új-évi ajándéka 50 K. Pálffy Ferencné gyűjtése folytán adakoztak Lokodban: a) pénzben: Özv. Deák Istvánné 4 K, Pálffy Ferencné 3 K, Vida Gézané, Balázi Sándorné, ifj. Soós Ferencné, köz. Sándor Jánosné, Vas Sándorné, ifj. Sándor Ferencné, Deák Lajosné 1—1 K, Jakab Lajosné 80 fillér. Jakab Mózesné 60 fillér, Sata Istvánné, ifj. Bence Mózesné, Balázs Klára, Schvarecz Izsákné 50—50 fillér, özv. Máté Áronné, Abrogán Julia 40—40 fillér, özv. Czerják Véri, Bálint Rebeka, özv. Csoma Rákhel, jánosfalvi Sándor Dénesné, Gergely Ferencné, ifj. Sándor Józsefné, Pál Jánosné 20—20 fillér, Pál Mózesné 10 fillér, b) gabonában: id. Sándor Lajosné 1 K 30 fillér, Sata Jánosné, özv. Vas Sándorné, ifj. Balázs Andrásné 1—1 K 20—20 fillér, György Jánosné 1 K 4 fillér, György Istvánné 91 fillér, Sándor Istvánné 90 fillér, Sándor Mihályné 75 fillér, özv. György Istvánné, köz. Balázs Mózesné 65—65 fillér, ifj. Balázs Mózesné, Sándor Gergelyné, Kádár Istvánné, Sándor Mózesné 52—52 fillér, Sata Andrásné, Sándor Julianna 38—38 fillér, S. Sándor Rebeka, ifj. Balázi Sándorné, Orbán Zsázsa, özv. Balázs Ferencné, Sándor Ignácné, Bella Mózesné, Bella Sándorné, Sándor Abelné 26—26 fillér, Kupás Józsefné 13 fillér, Molnár Zsigmondné, Balázs Sándorné 12—12 fillér értéket. Együtt 35 K 6 fillér. Az I—XXVI. közlemény összege 4760 K 73 fillér. E közlemény összege 85 K 6 fillér. Összesen: 4845 K 79 fillér. (Folyt. köv.)

Irodalom.

Anglia szellemi élete Shakspeare és Bacon korát kivéve, talán sohasem állott olyan magasan, mint a mult század harmincas és negyvenes éveiben. A nagy írók Angliát ismét arra a polera emelték, ahol Erzsébet alatt állott. Politikusai voltak Wellington, Peel, Pitt, Russel, Canning, Disraeli, írói Macaulay, Walter Scott, Biron, Tackerey, Dickens.

Walter Scott regényei a történelmi romantikának az elmúlt korok megjelenítésének tettek nagy szolgálatot; Byron komor muzsája pedig egyéni fényben ragyog a klasszikusok és romantikusok iskoláinak közepette. Bulwer kivált az előkelő osztályoknak, Tackerey a gazdag és művelt polgári osztálynak, Dickens a szegény népnek erkölcsét rajzolta.

Ezek az írók hatalmas tehetségükkel és eredetiségükkel, mely egészen a nemzeti gondolkodásban és érzésben gyökerezett, ismét fölemelték az angol irodalmat azon tespedt állapotából, melybe a XVIII. században a francia szellem utánzása által jutott.

Angolország szellemi életéről szól a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 204. füzet.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marchali Henrik, egyetemi tanár, ki egyuttal a kötet

írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona; füzeteként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII. Üllői-ut 18. sz s minden hazai könyvkereskedés utján, havi részletfizetésre is.

Külömfélék.

Magyar Védő-Egyesület.

V a s z a r y Kolos bibornok, hercegprimás fővédnöksége, gróf Somssich Tihamér ügyvivő alelnöksége, Söherer Andor ügyv. igazgatása alatt megalakult a Magyar Védő Egyesület, Budapest székhellyel. Lapunk egyik legközelebbi számában bővebben fogjuk ismertetni ennek a nagyfontosságú közigazgatási mozgalomnak jelentőségét. Most csak jelezni ohajtjuk s képviselni fogjuk magunk is azon törekvéseket, melyeket a M. V. E. zászlójára irt. Tesszük ezt azon tudatban, hogy épen itt a periferiakon érezzük leginkább az iparpártolás szükségességét, mert népünk regenerációját csakis egy ilyen mélyreható mozgalom eredményeitől várhatjuk.

A Védő-Egyesület programjában első helyet foglal el a magyar ipar hathatós védelme; különösen a magyar cégér alatt betolakodó külföldi selejtes ipartermékek ellen. Tervszerű védekezés a külföldi ipar mindennemű versenye ellen s támogatása minden oly hazai ipari mozgalomnak, melytől a magyar ipar megerősítése várható.

Ez a jövő hazafias irányú közigazgatási eszméje, mely a magyar haza minden táján végig vonul.

— **Sándor János** belügyi államtitkárt, a székelyföldi miniszteri kirendeltség volt vezetőjét, a nagyszöllősi kerületben országgyűlési képviselőnek választották.

— **Háromszékvármegye új főispánja.** Budapesti tudósítónk értesítése szerint Háromszékvármegye főispánjának gróf H a l l e r Jánost, Udvarhelyvármegye volt főispánját nevezik ki s a kinevezés legközelebb a hivatalos lapban is megjelenik. Ez a hír még megerősítésre szorul.

— **Dr Mezei Ödön** volt kollégiumi főgondnok és iskolaorvosnak, aki az intézetnek 200 koronás alapítványt tett, az előjáróságon kívül a kerületi igazgató-tanács is hivatalos iratban mondott hálás köszönetet ugy az alapítványért, mint azon hosszas és nagybecsű szolgálatokért, melyeket majdnem 30 évi iskolaorvosi és 14 évi gondnoki működésével hazai nevelésügyünknek teljesített. A közszertetben és becsülésben álló férfi utódja a kollégiumi orvosi állásban az intézet egészségtan tanára Dr I m r e h Domokos kórházi igazgató-főorvos lett, aki bizonyára meg fog felelni azon várákozásnak, melyet az ő fáradságos tevékenységétől és az intézet egykori üdvendékétől méltán lehet remélni.

A farsang legélvezetesebb mulatsága február 1-én lesz városunkban. Ekkor tartja meg ugyanis a helybeli „Tisztviselői Kör” műkedvelői előadásal egybekötött táncvigalmát a Budapest szálló termeiben. Ezuttal a „Három kalap” c. kitünő vígjáték kerül színre. A meghívók közelebről küldetnek szét.

— **A székely kiállítás.** Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” kezdeményezése folytán a székelykiállítás ügye mind jobban és jobban halad előre. — Kolozsvárról vett tudósításunk szerint — az eszme mindenütt rokonszenves fogadtatásra talált s az egyesületek és hatóságok, melyeket az E. G. E. felszólított, egymás után jelentik be csatlakozásukat. Örömmel konstatáljuk, hogy a mozgalom pártolásában vármegyénk irányadó körei előkelő szerepet visznek. Annál nagyobb örömmel konstatáljuk ezt, mert bizonyítékát látjuk benne annak, hogy népünk közigazgatási

regenerálására minden fokon megvan a legkomolyabb törekvés. Udvarhelyvármegyéből eddig csatlakozásukat jelentették be: az Udvarhelyme gyei Gazdasági Egyesület, a vármegye alispáni hivatala, a székelyudvarhelyi Székely Társaság, Székelyudvarhely város tanácsa. — Vármegyénken kívül még csatlakoztak: a városi tanács Marosvásárhelyről, a Kereskedelmi és Iparkamara Marosvásárhelyről, a Székely Egyesület Budapest, a Székely-Társaság Sepsiszentgyörgyről, az O. M. G. E. Budapestről és az E. M. K. E. Reméljük, hogy e biztató előjelek után teljes sikerrel fog járni a kiállítás.

— **Heti vásárunk** kedden megtartható, mivel a száj- és körömfájás a vármegye egész területén megszűnt és a zárlat feloldatott. Ennek jele az is, hogy ugy a marha-, mint a sertéshus ára jelentékenyen olcsóbb lett. A marhahus kilója 80 f és a sertéshus 1 K 20 fillér. Ez pedig előbbinél 8 és utóbbinál 16 fillér különbséget jelent különként.

— **A járványos betegség** városunkban ismét mutatkozik — bár szórványosan. Jelenleg 5 számárhurutos, 1 kanyarós és 1 bárányhimlős van bejelentve.

— **Városunk előhaladása.** Örömmel konstatáljuk, hogy a folyó évben életbelépett világitási és utcatakarítási új rend megfelel a várakozásnak. Ha még sikerül elérnünk, hogy az egyes háztulajdonosokat a sikos asphalt járdák rendes takarítására rászorítsák, akkor végre-valahára civilizáltabb viszonyok fognak uralkodni városunkban.

— **A helybeli jótékony nőegyesület** ma (vasárnap) d. u. fél 3 órakor választmányi ülést, ennek végeztével pedig 3 órakor évi rendes közgyűlést tart a vármegyeház kistermében. A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztárosi jelentés. 4. A választmányának új tagokkal való kiegészítése. 5. Titkár választása. 6. Esetleges indítványok.

— **Meghívó.** A febr. 14-iki tréfás-estély férfié és női rendező bizottsága ez uton felkéretik, hogy vasárnap d. u. 5 órakor a ref. leányiskola helyiségében gyűlésre sziveskedjék megjelenni. Az elnökség.

— **Adományok a muzeumnak.** Kovács Lázár urnak, ki az alapítandó megyei muzeum gyűjteményét 1 drb régi pénzzel gyarapította, továbbá Folbert Gusztáv és Dózsa Imre realiskolai tanulóknak, kik a muzeum gyarapítására szintén 1—1 drb régi pénzt ajándékoztak, az udvarhelyvármegyei muzeum-egyesület nevében köszönetet mondok adományukért. Csehely Adolf, muzeumi igazgató.

— **A polgári önképzőkör** e hó 18-iki fillérestélyén, mely jósikerűnek ígérkezik, Szemlér Ferenc róm. kath. főgimn. tanár felolvas, Ráduly Irma és Hermann Helén páros jelenetet adnak elő, Mészáros Róza szaval és Csató Imre gramphon-előadást tart. Rendezők: Bartók Anna, Jakabos Juliska, Mészáros Zoltán és Mártinovits András.

— **Agyonlőtte a fiát.** Oroszhegy községben Gergely Pál odaváló földmives a minap valami családi viszálykodás miatt hasonló nevű fiát agyonlőtte. A fiu azonnal meghalt.

— **A szentkirályi gazdakör** minden csütörtökön ingyenes előadást tart. Tamás István plebános, Gál Imre tanító és Elekes Géza körjegyző felváltva tartanak igen hasznos és érdekes előadásokat a nagyszámban összeseregülő hallgatóságnak. Reméljük, hogy vármegyénk többi községeiben is hasonlóan foly a munkálkodás. Szives készséggel közölnénk egy pár sort bármely ilyszerű munkálkodásról. Így azt hiszi a nagyközönség, hogy sehol sem történik semmi — a székely nép érdekében és csak panaszolunk, de mi magunktól lendíteni nem tudunk dolgainkon...

— **Közveszélyes kihágások.** Több oldalról figyelmeztettek bennünket az állami és vicinális utvonalakon naponként előforduló utrendőri kihá-

gásokra, melyek valóban igen sokszor közveszélyesek. — Régi dolog, hogy a székely népet nem igen lehet szabályszerű hajtásra rászorítani, de a közforgalom és közbiztonság érdekében az illetékes hatóságnak még is meg kellene akadályozni azt a türethetetlen állapotot, hogy a szekereket a gazdák magukra hagyják, elállják az utat, vagy eszeveszett hajtással robognak át a legnépesebb utcákon is, különösen heti- és országos vásárok idején. E tekintetben a csiki szekereket illeti a legalaposabb vád, mert az onnan jövő szekerek valamennyie egy-egy megtestesült közrendőri kihágás. Tudjuk, hogy a közigazgatási hatóságok feljelentések esetén megteszik a magukét, de jó lenne, különösen a községekben hatályosabbá tenni az ellenőrzést. (Beküldötték.)

— **Pénztári tagok foghuzása.** A székelyudvarhelyi ker. betegsegélyző pénztár igazgatóelnöksége e helyen értesíti a pénztár tagjait, hogy előfordulhat foghuzási bajaikkal Dr Kovács Géza fogorvos urhoz folyamodjanak, aki e tekintetben az igazgatósággal egyezséget kötött. Utalványok a pénztár helyiségében naponként d. e. 8—12 óráig kaphatók.

— **A kanyaró** Szentkirály községben járványosan fellépett. Az iskolát nyomban bezárták és a szükséges intézkedéseket megtették. Egyszerre husz gyermeknél állapították meg a betegséget s különösen az V. és VI. osztályosok kapták meg.

— **Apáállatok beszerzése.** Tallián földmivelésiügyi miniszter körrendeletet intézett volt a vármegyei törvényhatóságokhoz, amelyben föl hívja a vármegye közönségét, hogy az érdekelteket figyelmeztesse, amennyiben apaállataikat árendemény mellett és állami közvetítéssel óhajtanak beszerezni, hogy kérelmükkel mielőbb, legkésőbb azonban március végéig az illetékes állattenyésztőfelügyelőkhöz forduljanak. A miniszter már most figyelmezteti a vármegye közönségét, hogy adományként apaállatot nem ad sem az állami közvetítéssel elhelyezett apaállatok ára fejében elvállalt fizető kötelezettségeket sem egészben, sem részben nem engedi el, miért is ilyen értelmű fölterjesztések mellőzendők.

— **Kinos betegség** a csuz és köszvény, azonban mint hiteles orvosi nyilatkozatok és számos köszönő levél bizonyítja — a Zoltán-féle kenőcs még a legmakacsabb és legrégebb csuz és köszvényes bajokat is már néhányszori bedörzsölés után meggyógyította. Üvege 2 korona Zoltán Béla gyógytárában, Budapesten.

— **Nyilvános köszönet.** Az alsósiménfalvi „Ifjusági-egylet”-nek 1903. év december hó 27-én tartott „felszentelési ünnepélye” alkalmából rendezett multságán felülfizettek: kishalmgyi Hollaky Arthur főispán 20 K, Elekes József 3 K, Gálffy Kálmán főszolgabíró, Sándor Géza unitár. lelkész 1 K 40 f—1 K 40 f, Horváth Juliánna 1 K 20 f, László Péterné. Boros György, László Péter 1—1 K, Vári András 80 f, Tiboldi Elek, Fenyédi István, Viola Miklós, ifj. Elekes Dénes, özv. Baka Sándorné, Osváth Áron, Kerekes Andor, Györke Albert, id. Elekes Dénes, Tóth Vilmos, Joó Elek, Kálnoki Dénes 40—40 f, András Ferenc, Sántha Judith, Pap Györgyné, Marosi Dénes kadácsi, ifj. Sántha Ferenc, ifj. Péter Lajos, Miklós Jenő 20—20 fillért, kik fogadják e helyen is az ifjuság hálás köszönetét. S z á s z Ferenc, ifjusági igazgató.

— **Elhalasztott sorsjáték.** A következő sorokat vettük: Miután a Borszákon építendő róm. kath. templom és papi szanatorium javára engedélyezett sorsjáték sorsjegyei még nem keltek el, illetve a sorsjegyeket, vagy azoknak ellenértékét azok, akiknek sorsjegyek küldettek, a sorsjegyirodának be nem szolgáltatták: a nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszterium mult évi dec. 13-án, 100,080. szám alatt kelt magas rendeletével megengedte, hogy a sorsjáték huzása 1904. augusz-

tus 20-ára halasztassék, amikor is a huzás viszszavonhatatlanu meg fog történni Gyergyó szent-Miklós, postabélyeg kelte. A borszáki tárgysorsjáték rendező bizottsága.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy **az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt lehetőleg gyorsan intézkedni sziveskedjenek,** ne hogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

Törvénykezés.

Székelyudvarhelyi kir. járásbírószágy ügybeosztása az 1904. évre.

I. C s a n á d y Zalán kir. járásbíró elintézi: 1. elnöki ügyeket, 2. egyezségi ügyeket, 3. anyakönyvi ügyeket, 5. sommás pereket. Jegyzőkönyvre veszi: 1. a szóbeli kereseteket, 2. a szóbeli kérelmeket, 3. szóbeli nyilatkozatokat, 4. az egyezségi ügyekben szóbeli kérelmeket, 5. az ügynek idézés nélküli tárgyalása iránti kéréseket.

II. D e á k Lajos kir. albiró: 1. az örökösödési ügyeket, 2. a polgári vegyes ügyeket, 3. a végrehajtási ügyeket, 4. a fizetési meghagyásokat. Jegyzőkönyvre veszi: 1. az örökösödési ügyekre vonatkozó szóbeli kérelmeket, 2. a végrehajtás elrendelésére irányuló kéréseket, 3. a fizetési meghagyások kibocsátása iránti szóbeli kérelmeket.

III. N a g y Kálmán kir. albiró: 1. a vétség és kihágási ügyeket, 2. a bűnügyi vegyes ügyeket, 3. a bűnügyi megkereséseket, 5. a sommás perújításokat. Jegyzőkönyvre veszi: 1. a vétség és kihágási ügyekben a szóbeli panaszokat.

Szóbeli panaszok és keresetek felvételnek kedden d. e. 8—11 óráig.

A felek ügyök tárgyalására megjelenhetnek minden hét kedd napján d. e. 8—11 óráig idézés nélkül is.

Hivatalos órák hétköznapokon d. e. 8—12, d. u. 2—5, ünnep- és vasárnap d. e. 8—11.

Csanády Zalán,
kir. jbró.

Törvényszékünk és kir. járásbírószágyaink mult évi tevékenysége kolosszális számokat mutat föl és fényes bizonyítéka annak, hogy igazságyügyünk elismerést érdemlő vezetők és tisztviselők kezébe van letéve. A helybeli kir. törvényszék egymaga 7391 polgári, 11,187 telekkönyvi, 3058 büntető-ügy és 26 fegyelmi, összesen 21,662 ügyet intézett el. A három járásbírószágy pedig 40 ezer 576 darabot látott el az 1903-ik évben.

Gsarnok.

Budvár alatt.

Budvár alatt zúg a malom,
Órákig is elhallgatom.
Ott a lelkem gondolatja,
Ott van, aki megbolygatja.

Molnár lánya, barna Klára
— Gunymosoly száll ajakára —
Fel se veszi sohajtásom,
Még kinevet, amint látom.

Telt az idő. Évek múltán,
Ott járok a Budvár utján,
Barna Klári hiába vár . . .
Eldudolom: Klári néni,
„Az életben egyszer van nyár!”

Fülei Sz. Lajos.

Közgazdaság.

Vármegyénk gazdasági egyesülete havi rendszeres választmányi ülését kishalmgyi Hollaky Arthur főispán elnöklete alatt kedden tartotta meg. Hlatky Miklós titkár Hadnagy János korondi róm. kath. plebánost és Biró Domokos korondi áll. isk. tanítót rendes tagoknak, Székelykeresztur, Szent-Ábrahám, Magyar-Andrásfalva, Csekefalva, Gagy, Fiafalva, Ujszékely, Magyarfelek, Szederjes, Alsóbaldogasszonyfalva, Bözödujfalu, Kőrispatak, Tordátfalu, Medesér, Benczéd, Tarcsafalu, Kobát-Demeterfalva, Kadács és Szent-Mihály községeket, mint jelenkezett alapító tagokat jelentette be. A választmány örvendetes tudásul vette és a tagok sorába iktatta. Balogh Vilmos miniszteri tanácsos, székelyföldi miniszteri megbízott leiratát örömmel vette tudomásul a választmány és ő méltóságának feliratilag való üdvözlését határozta. A főszolgabírók, illetve a községek fűzesek telepítésére felhivatnak. Az O. M. G. E. 13-904. sz. iratával kapcsolatosan a választmány elhatározta, hogy az ország szarvasmarha állományának csökkenésének hivatalos feltűntetése érdekében eszközzendő állatlétszám összeírás ügyében és hogy az állam a növendék állatok pusztításának megakadályozására minél hathatósabb intézkedéseket tegyen — feliratot intéz a földmivelésügyi miniszterhez s erről az O. M. G. E.-t is értesíti. Deák Gergelynek, kit az egyesület Alsószukra kiküldött volt, 4 napra 40 K-t kiutalványozott. Fancsali Ferenc farka-laki lakosnak, méltányolva segélyre szorult állapotát, 20 K összeget megszavazott. Az illető gyümöcsfa oltványokat nagyobb mértékben terjesztett. Bemutatták azok névsorát, kik az elmúlt nyáron szerződés-szerűleg kötelesek lettek volna az egyesület közvetítésével vásárolt borjukat a szüzugyába hajítani s minthogy annak fentartásával az egyesület a szarvasmarha tenyésztésnek hoz nagymérvű áldozatokat, a fizetési kötelezettség alól tehát senkit fel nem menthet s ha ebbeli köteletségüket az illetők nem teljesítik, az egyesület kénytelen lenne jogait pör útján is érvényesíteni. Indítvány folytán elhatározták, hogy az egyesület azon tagjai részére, akik folyó évi február 1-ig a titkárnál szükségletüket bejelentik, plombozott heremagot hozat Lajos János indítványára elhatározták, hogy a Bögöz községbe közelebből leérkező Meskó Pál szövetkezeti titkár Székelyudvarhelyre meghívják, hogy itt a szövetkezeti eszme gyakorlati kivitelét ismertesse. Szabó Istvánnak a szövetkezeti aláírásokról tett jelentését tudomásul vették s egyben elhatározták, hogy az érdeklődők az egyesület hivatalos lapja útján felhivassanak az aláírások megtételére. Ebből kifolyólag a „Székely-Udvarhely” mai számanak elején közöljük is az elnökség felhívását. Több tárgy nem lévén, a jegyzőkönyv hitelesítésére Dr. Damokos Andor alelnök és Kassay F. Ákos kérték fel.

Gazdasági előadások. Az „Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület” ma (vasárnap) a következő ingyenes előadásokat fogja megtartani vármegyénkben:

4. **Ülke, január 17-én:** „Az okszerű gazdálkodásról” *Hlatky Miklós.* „A konyhakeresztetről” *Gyurcsovecz Károly.*

5. **Derzs, január 17-én:** „Az állatorvógyászat köréből” *Perl Jenő.* „A gyümölcsértékesítésről” *Sándor Gergely.*

Szerkesztői üzenetek.

R. K. A. Székelykeresztur. Verse nem közölhető.

L. I. Castelar c. versében van sok ügyesség, hév, csupán az a valami nincs meg, ami egy költői mű elégedhetlen feltétele: a könnyűség és az igazság közvetlensége. — Öntől jobbat várunk.

—s. Közérdekű dolgok megvitatásánál, az ilyen erős hangon irt cikkek az ügynek ártanak. Sajnálattunkra így nem közölhető.

J. Fv. Tárcaja jól indult, de a végének nem volt pointja. Javítással adjuk, másképp nem lett volna közölhető. A másik is bevált.

—s —l. **Oklánd.** Közöljük.

Sz. F. As. Az okmánybélyeg fölragasztása nem ért semmit a levélben; 20 fillér portót kellett fizessünk. Ez pedig igen sok egy — köszönetnyilvánításért. Különbben ismert kézből jöven — a levelet kiváltottuk.

R. P. Sajnáljuk, de magyarázattal nem szolgálhatunk, mert nem értjük, mit szerkeszt az az ur, nemességét-e avagy osaládokat? Egyébként az ilyen fixa-ideák kellő magyarázatával szolgálhat a budapesti olmekörtani intézet. Tessék oda fordulni.

A. J. Rákóczi versére csak átdolgozás után reflektálhatnánk s akkor is csak úgy, ha nevévelünk tudatja.

Nyilt-tér*

Felkérem azon tisztelt urakat, kik rólam e hó 11-én a Walter-kávéházban sértő nyilatkozatokat tettek, úgy annak tartalmáról, mint okáról 48 óra alatt értesítsenek, különben levonom a következtetést.

Máthé József,
aljegyző.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

A legjobb és legolcsóbb

közvetítő az

apróhirdetés!

Aki gyorsan és előnyösen házat, birtokot, üzletet, árut venni vagy eladni akar, **Aki** bármiféle állást vagy foglalkozást keres, **Aki** lakást, üzletet, birtokot stb. bérbe venni vagy adni kíván, **Aki** társat, pénzkölcsönt stb. keres, **Aki** szakácsnót, o szobalányt, mindenest, gyermekleányt keres, **Aki** férjhez menni, nősülni, vagy más ismeretséget, vagy levelezni akar,

biztosan és leggyorsabban eléri célját, ha igénybe veszi a

„Székely-Udvarhely”

Apró hirdetés

rovatát, ahol minden egyszerű nyomású szó csak négy fillér.

Kiadó lakás. Az Erzsébet-szálloda emeletén lévő 2 lakrész, mely összesen 10 szobából áll, folyó évi április 24-től bérbeadó. E 10 szobából álló lakást egy család is használhatja, vagy hivatali helyiségnek is nagyon alkalmas. Értekezni lehet: **Dézsy Antal** tulajdonossal.

Teasütemények a legkülönbözőbb választékban **is friss** minőségben **állandóan** kaphatók: **Ernst György csukrászatában** Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 15. sz. alatt. Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

BOR Jó és olcsó asztali csemege és gyögborok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

619—1903. vhtói szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelykereszturi kir. járásbírósnak 1902. V. 475/1 számú végzése következtében dr. Viola Sándor székelykereszturi ügyvéd által képviselt Bergner Mór kolozsvári cég javára, Telmán Imre székelykereszturi lakos ellen 495 K s jár. erejéig 1902. évi nov. hó 14-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1295 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 3 varrógép, 80 pár cipő és többféle házi butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelykereszturi kir. járásbírósnak 1903-ik évi V. 263/3 számú végzése folytán 135 korona 51 fillér hátralék tökekövetelés, ennek 1903. évi október hó 1. napjától járó 6 százalékos kamatai, 1/3 százalékos váltódíj és eddig összesen 24 K 78 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Székelykereszturon alperes házában leendő eszközölésére 1904. évi január hó 23-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kiütetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbetigérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelykeresztur, 1903. dec. 27. napján.

SZALONTAI ALBERT,
kir. bir. végrehajtó.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Faarverési hirdetmény.

Erked község előjárósága által közhírré tétetik, hogy a „Tötelek” nevű erdőrészből f. év január hó 24-én délelőtt 9 órakor a község-házánál 1400 köbméter fiatal kemény bükk tűzifa adatik el vevő által leendő kikészítésre, kiküldési ár köbméterenként 1 K 15 fillér, azaz 1610 korona, melynek 10%-a bánatpénzkép, az árverést vezető kezéhez leteendő, esetleg a zárt ajánlat mellé csatolandó.

Erked, 1904. január hó 12-én.

Bálint Mihály,
kjegyző.

Hánn Márton,
kbró.

1005—903. vhtói szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelykereszturi kir. járásbírósnak 1903. évi Sp. 28/5. számú végzése következtében Borbáth Dani székelykereszturi ügyvéd által képviselt székelykereszturi Önszegélyző népbank javára, Jakabházi Samu és neje székelykereszturi lakosok ellen 800 K s járulékaik erejéig 1903. évi december hó 2-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1029 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 2 garnitúra butor és többféle házi-butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelykereszturi kir. járásbírósnak 1903-ik évi V. 467/2. számú végzése folytán 800 K tökekövetelés, ennek 1901. évi augusztus hó 11-ik napjától járó 8 százalékos kamatai, 1/3 százalékos váltódíj és eddig összesen 86 K 29 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Székelykereszturon alperesek házában leendő eszközölésére 1904. évi január 30. napjának délelőtti 10 órája határidőül kiütetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelykeresztur, 1904. évi jan. 9.

SZALONTAI ALBERT,
kir. bir. végrehajtó.

Kiadó üzlethelyiség. Hat rak-tár, pince és padlás mellékkel, legjobb forgalmu helyen, 1904. évi március havától kezdve kiadó. Értekezni lehet: Szenkovits János utóda férfi- és női divatru üzletében Székelyudvarhelyt.

Fogorvos Székelyudvarhelyt.

Dr Kovács Géza egyetemes orvostudor fog- és szájspecialista műterme Kossuth-utca 56. sz. alatt. Szerényebb viszonyok között levő vidéki földmiveseknek foghuzásokat és más apróbb műtetteket 1 koronáért, teljesen szegényeknek pedig díjtalanul eszközöl.

Antracén irótenta

legjobb és állandóan friss minőségben gyári áron a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedésében) Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. szám alatt kapható! Ezen kitűnő tonta a tollból könnyen sötétkéken folyik, csakhamar megfeketedik és a tollat nem rontja. Rendes írás- és másolóhoz egyformán kiválóan használható! — Ismét-eladónak rendkívüli kedvezmény. Színes tentákban nagy választék!

Mint gyógyviz osodahatásu.

Kászoni Főkut.

Természetes gyógy borviz!
Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: SZENTPÉTERY GERGELY fűszer-, üveg-, porcellán- és disznóáru kereskedésében Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15 szám alatt. — Üvegenkénti ára 12 fillér.

Mindig friss szállítvány.

Pénzt, sok pénzt, havonként 1000 koronáig kerekeshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül. Küldje be címét „E 452” jelleg alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des „Merkur” Mannheim, Meerfeldstrasse No 44.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Vásárdíjszedés bérbeadása.

A homoródszentmártoni vásártársaság köz-hírré teszi, hogy a Homoródszentmártonba tartani szokott évenkénti 3 országos vásár vám- és cédula díjszedéseit a megállapított rendszabály szerint 1904., 1905. és 1906. évekre a többet ígérőnek kiadja.

A kiadás folyó évi január 24. éj délután 1 órakor lesz Gergely Mózes házában.

A kikiáltási ár 700 korona.

Bánatpénz ennek 10 százaléka. A részletes feltételek Gergely Mózesnél megtekinthetők.

Homoródszentmárton, 1904. január 8.

A vásártársaság.

Épp most jelent meg a Franklin-Társulat kiadásában a

Magyar Remekírók

negyedik sorozata.

A negyedik sorozatot különösen a Széchenyi-kötet teszi érdekessé. Ezt Berzeviczy Albert állította össze a legnagyobb magyar műveiből s oly bevezetéssel látta el, mely essay-irodalmunkban kiváló helyet fog elfoglalni.

Nagy figyelmet fog kelteni a kuruc-költészet kötetete is, melyet Erdélyi Pál szerkesztett nagy rátermettséggel.

Ezenkívül Vörösmarty IV. kötetete, Tompa II kötetete és Kisfaludy Sándor I. kötetete jelentek meg a sorozatban. Az utóbbihoz Heinrich Gusztáv irt nagybecsű bevezetést.

A három sorozatban a következők művei jelentek meg: Arany János, Csiky Gergely, Czuczor Gergely, Garay János, Kazinczy Ferenc, Kölcsey Ferenc, Kossuth Lajos, Reviczky Gyula, Szigligeti Ede, Tompa Mihály, Vajda János, Vörösmarty Mihály.

A Magyar Remekírók 55 kötetben jelennek meg 220 korona árban.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés és a Franklin Társulat részletre is.

Havanna rum. Adler-féle havanna rumot tessék nyomtatékosan kérni, mert számtalan silány utánzat van forgalomban. Adler és Gold, és és kir. udvari szállítók, Kassa. Kapható az összes fűszer- és csemege üzletekben.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált házszer, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésű alkalmaztatik köszvény, csúznál és meghűléseknekél.
Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cizéjgyezéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerésznél Budapestben.
Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Kapható Székelyudvarhelyt:
Koncz Ármin gyógyszerárban.

A hölgyvilág részére ajándékul!

Minden t. hölgy saját maga — minden divat szerint — fáradság nélkül készítheti ruháját az **igazítható**

női Taille-szabászati készülék

segélyével, anélkül, hogy a szabászati rajzot megtanulta volna. E készülék minden testalkat részére — Célyszerűségét és használhatóságát számos elismerő-iratok bizonyítják. — Minden kulturállamban törvényesen védve és szabadalmazva.

Egy készülék ára — utánvét mellett — 3 korona. Megrendelhető és kapható az akadémiailag vizsgázott feltalálónál:

Guschelbauer Antalnál,
Sopronban.

Képviselek minden helységben kerestetnek.

Alkalmi vásár!

Különböző alkalmakra igen szép és értékes ajándéktárgyak állanak a n. é. közönség rendelkezésére, u. m.:

Remek mesés-, képes- és ifjusági könyvek dus raktára. Disz- és ajándék-könyvek. Emlék-könyvek és disz-es naplók. Képes levelező-lap albumok.

Hegedű- és citerahúrok. „Turull” szabadalmazott író-toll-betét. Disz-es kiállítású lámpa-ernyők. „Rapid” töltő tollszár. A legkülönbözőbb író-nok.

Legfinomabb és divatos levélpapírok disz-es dobozokban. Papir- és író-szer új-donságok. Disz-es tentatartók és finom különleges toll-szárak.

Magyar- és Tudomá-nyos Zseb-könyvtár teljes számban. Benedek Elek-féle Kis Könyvtár összes kö-tetei raktáron. Képes budapesti sza-kács-könyv.

Értékes és olcsó toll-kések. Női finom bőr kézi-táskák. Divatos óra- és nyak-láncok. Pénztárcák és pénzes erszények dus válasz-tékban.

Naptárak nagy válasz-tékban. Disz-es tárca-naptárak. Jegyzékkönyvek és üz-leti könyvek. Ima- és énekkönyvek. Helybeli, művészi és alkalmi levelező-la-pok.

Valódi kínai kézi- és disz-legyezők. Dohány-, szivar- és szivarka-tárcák finom bőr- és ujezüstből s más kedvelt anya-gokból. Hegedűk és hegedű-főlszerelések.

Szent-képek dus vá-lasztékban. Bárhol megjelent könyv- és zenemű itt az eredeti bolti, vagy a hirdetett leszállított ár mellett a legrövi-debb idő alatt meg-kapható.

Az itt felsorolt és még igen sok raktáron levő ajándéktárgyak a legjutányosabb áron kaphatók:

BETEGH PÁL könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedésében

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15-ik szám alatt.